

Project Recreatie & Overwegen

Provincie Drenthe
Ter attentie van Provinciale Staten
Postbus 122
9400 AC Assen

2005004534

Uw brief: -
Ons kenmerk: 2005.0765
Onderwerp: Recreatie & Overwegen
Datum: 13 mei 2005

In dit project werken drie landelijke koepels van recreatieve belangenorganisaties samen, de Stichting Wandelplatform-LAW, de Stichting Landelijk Fietsplatform en de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie. Het project wordt gefinancierd door ProRail en de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Verkeer en Waterstaat. Naast afgevaardigden van de genoemde partijen heeft ook de Fietsersbond zitting in de begeleidingscommissie van het project. Het project wordt uitgevoerd door de Stichting Wandelplatform-LAW, projectleider is ir. J.L.M. (Han) van der Voet, projectmedewerker ing. B. (Bas) Kippers.

Correspondentie-adres:

Stichting Wandelplatform-LAW
Postbus 846, 3800 AV Amersfoort
bezoekadres: Berkenweg 30
tel. 033-4653660;
fax: 033-4654377
e-mail:
hanvandervoet@wandelnet.nl
bkippers@wandelnet.nl

Geachte dames en heren,

Vanuit een grote bezorgdheid over de toegankelijkheid van het landelijk gebied richten wij ons tot u. Wij hebben daarvoor twee aanleidingen.

1. In het kader van ons project "Recreatie & Overwegen" vragen wij aandacht voor de sanering van overwegen door ProRail, uitgevoerd in het kader van de uitvoering van het Programma Verbetering Veiligheid Overwegen (PVVO).
2. In recente rijksnota's wordt gewezen op het gevaar van ruimtelijke scheiding en barrièrevorming. Ze zijn het gevolg van intensivering van ruimtegebruik en leiden tot compartimentering en fragmentering van ons landschap. Ernstige belemmeringen voor de burger als wandelaar, fietser, ruiter/menner en langzaam-verkeersdeelnemers zijn het gevolg. Het onder punt 1. genoemde is onderdeel van deze meer algemene problematiek.

Naar onze mening zijn bij genoemde punten bij uitstek de *regisserende* en *uitvoerende* taken van de provincies in het geding. Wij hebben geprobeerd bij het IPO aandacht te vragen voor genoemde zaken, maar vanwege andere prioriteiten bij het IPO is ons dit helaas niet gelukt. Wel hebben wij recent over de genoemde aanleidingen van gedachten kunnen wisselen met de leden van de BOAG Mobiliteit. De belangrijkste conclusies uit dit overleg waren:

- Een Provinciaal Verkeer en Vervoer Plan (PVVP) is een prima plek voor het onderhavige onderwerp.
- Echter, omdat in de meeste provincies het PVVP al is vastgesteld, is het verstandig een en ander expliciet onder de aandacht van de provinciale politiek te brengen.

Toelichting

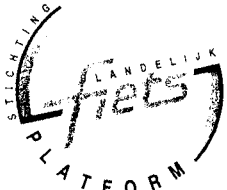
Allereerst zullen wij het project Recreatie & Overwegen introduceren, dan nader ingaan op beide aanleidingen en de rol van de Provincies. We besluiten met een concreet verzoek.

Project "Recreatie & Overwegen"

Het project "Recreatie & Overwegen" is een initiatief van de Stichting Wandelplatform-LAW, de Stichting Landelijk Fietsplatform en de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie (resp. koepelorganisatie voor wandelen, recreatief fietsen en ruiter-/mensport). Het project is in 2003 voor een periode van drie jaar financieel mogelijk gemaakt en wordt begeleid door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en ProRail.

Met het project streven de organisaties drie hoofddoelen na:

- een bewustwordingsproces bij de betrokkenen bij Kadernota Railveiligheid, PVVO en de sanering van overwegen als gevolg ervan;
- het ontwikkelen van alternatieven voor opheffing van overwegen;
- een landelijke inventarisatie van de recreatief toeristische betekenis van overwegen. Deze laatste inventarisatie vindt plaats onder gemeenten met overwegen binnen hun grenzen en via achterbannen van de koepelorganisaties. Het zal leiden tot een databestand en een kaart met een weergave van de huidige situatie. Voor nadere informatie over het project verwijzen we U naar www.recreatieenoverwegen.nl.

In dit project werken drie landelijke koepels van recreatieve belangenorganisaties samen, de Stichting Wandelplatform-LAW, de Stichting Landelijk Fietsplatform en de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie. Het project wordt gefinancierd door ProRail en de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Verkeer en Waterstaat. Naast afgevaardigden van de genoemde partijen heeft ook de Fietsersbond zitting in de begeleidingscommissie van het project. Het project wordt uitgevoerd door de Stichting Wandelplatform-LAW, projectleider is ir. J.L.M. (Han) van der Voet, projectmedewerker ing. B. (Bas) Kippers.

Correspondentie-adres:

Stichting Wandelplatform-LAW
Postbus 846, 3800 AV Amersfoort
bezoekadres: Berkenweg 30
tel. 033-4653660;
fax: 033-4654277
e-mail:
han.vandervoet@wandelnet.nl
bkippers@wandelnet.nl

Aanleiding 1. Programma Verbetering Veiligheid Overwegen

Op basis van de 1^e Kadernota Railveiligheid is ProRail, beheerder van het spoorwegnet, bezig met uitvoering van het PVVO. Het doel daarvan is het beperken van het aantal ongevallen op gelijkvloerse overwegen en het aantal storingen in de dienstregeling. Maatregelen die in algemene zin onze steun genieten.

Als maatregelen zijn in beeld: *verbetering* van overwegbeveiligingen, *vervanging* van gelijkvloerse overwegen door (een minder groot aantal) ongelijkvloerse kruisingen en *opheffing* van overwegen. Het streefbeeld van ProRail op de lange termijn is een geheel kruisingsvrij spoorwegnet met als slogan "de veiligste overweg is geen overweg". Of dit streefbeeld bijgesteld wordt als gevolg van de onlangs in de Tweede Kamer aangenomen motie Hofstra moet nog blijken.

Het doorvoeren van steeds verdergaande verbeteringen in de veiligheid vereist voortdurend grotere inspanningen in financiële zin en maatschappelijke kosten inclusief neveneffecten. De beperkt beschikbare middelen leiden bij het vervangen van overwegen door tunnels en viaducten onherroepelijk tot een drastisch beperking van het *aantal* kruisingen. De gevolgen daarvan zijn:

- a. vergrootte maaswijdte tussen kruisingen;
- b. barrières voor wandelaars, fietsers en ruiters/menners;
- c. concentratie van verkeersstromen en het samenbrengen van ongelijksoortig verkeer op overblijvende kruisingen inclusief aansluitende wegen en paden, met als neveneffect verhoging van ongevalsrisico's;
- d. verlies van samenhang in netwerk van verkeersluwe wegen en paden;
- e. beperking zoneringsmogelijkheden van het rurale wegennet (contraproductief met 'duurzaam veilig');
- f. versnippering en kwaliteitsverlies van uitloopgebieden met als gevolg hoger autogebruik, vernietiging van recreatief toeristische kwaliteiten en verschuiving bezoekdruk naar overblijvende aantrekkelijke delen van het landelijk gebied, bos en natuur.

Wat opvalt is dat de beleids- en planvorming met betrekking tot de overwegen zich sterk richt op de noden van het gemotoriseerde verkeer. Overwegsaneringen hebben daardoor maatregelen op hoofdverkeersaders tot gevolg, die ten koste gaan van relaties op het niveau van de haarvaten van het wegennet. Neveneffecten voor langzaam verkeer komen niet of onvoldoende in beeld.

Overigens is er mede door onze contacten met een groot aantal politieke partijen in de Tweede Kamer in 2004 een motie (Duyvendak) aangenomen waarin de Minister van Verkeer en Waterstaat de opdracht heeft gekregen om tot een meer integrale benadering van de hiervoor genoemde problematiek te komen. In de Tweede Kadernota Railveiligheid is dit als uitgangspunt opgenomen. Een door de Kamer

In dit project werken drie landelijke koepels van recreatieve belangenorganisaties samen, de Stichting Wandelpplatform-LAW, de Stichting Landelijk Fietsplatform en de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie. Het project wordt gefinancierd door ProRail en de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Verkeer en Waterstaat. Naast afgevaardigden van de genoemde partijen heeft ook de Fietsersbond zitting in de begeleidingscommissie van het project. Het project wordt uitgevoerd door de Stichting Wandelpplatform-LAW, projectleider is ir. J.L.M. (Han) van der Voet, projectmedewerker ing. B. (Bas) Kippers.

Correspondentie-adres:

Stichting Wandelpplatform-LAW
Postbus 846, 3800 AV Amersfoort
bezoekadres: Berksweg 30
tel. 033-4653660;
fax: 033-4654377
e-mail:
hanvandervoet@wandeln.nl
bkippers@wandeln.nl

gewenste bijstelling van het beleid is onlangs nog weer onderstreept door een kamerbreed ondersteunde motie Hofstra (motie nr. 6-29893, 28 april 2005)

Aanleiding 2. Barrièrevorming en compartimentering

Voorname processen zijn onderdeel van de algemeen optredende barrièrevorming, versnippering en compartimentering. Expliciet aan de orde gesteld in recente rijksnota's: Nota Ruimte, Nota Mobiliteit, Agenda Vitaal Platteland, Meerjarenprogramma Ontsnippering en Tweede Kadernota Railveiligheid. Blijkens de nota's zelf moeten ze in onderlinge samenhang worden gezien.

De Nota Ruimte signaleert enerzijds de bijdrage van een kwalitatief hoogwaardige, toegankelijke buitenruimte voor leefbaarheid en vestigingsklimaat en daarmee voor economische ontwikkeling. Anderzijds signaleert de nota tekorten en knelpunten. "Het is veelvuldig versnipperd door barrières, zoals spoorwegen en (snel)wegen, (...) onvoldoende verbindingen tussen het groen in de stad en het buitengebied en is het buitengebied zelf matig toegankelijk voor recreatief gebruik" (Nota Ruimte, p. 86). Het Meerjarenprogramma Ontsnippering erkent multifunctionele inzet van ontsnipperingsmaatregelen voor flora, fauna en mens maar komt voor wat betreft de laatste (nog) niet tot operationalisering.

De Nota Mobiliteit gaat uit van de ketenbenadering en een integrale benadering om "Nederland weer in beweging te krijgen". Analyses en ontwerpen van oplossingen voor mobiliteitsproblemen gaan uit van het wegennet als geheel. Hoewel een integrale benadering is toe te juichen, leidt koppeling van hoofd- en onderliggend wegennet al gauw tot verkeersintensivering op lokale wegen. Daardoor dreigt ook meer barrièrevorming door onderliggende wegennetten en strijdigheid met beleidsuitspraken over kwaliteit van leefomgeving, ontsnippering en emissiereducties uit dezelfde Nota. Spanningen zijn ook mogelijk met het in de nota genoemde ontwikkelen en beheren van netwerken van veilige fietsroutes.

Concluderend:

- het gaat om méér dan verkeers- en veiligheidsmaatregelen alleen; er is sprake van directe en indirecte invloeden op vele beleidsterreinen.
- belangrijke taken en verantwoordelijkheden worden gelegd op het schaalniveau van de Provincie en (samenwerkende gemeenten).

Betrokkenheid provinciale overheid

Betrokkenheid op basis van Algemene Positie van Provincies

Gedoeld wordt op de intermediaire rol tussen Rijk en gemeenten. Het gaat hierbij om:

- de Provincie in de rol van bovenlokaal bestuur en
- de Provincie als eigenaar/beheerder van infrastructuur.

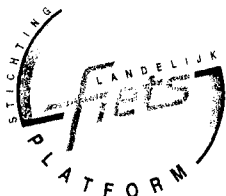
Betrokkenheid ten gevolge van Specifieke Taken Provincies

Kijkend naar regie- en uitvoerende taken zijn aan te geven:

a. Nota Ruimte

Vanuit de rijksbenadering: 'decentraal wat kan en centraal wat moet' zijn taken en verantwoordelijkheden voor Provincies geformuleerd. Enkele relevante zijn:

- Provincies en WGR-plusregio's geven regionale invulling aan 'groen in en om de stad' en zorgen, indien aan de orde, voor realisatie.
- Provincies ontwikkelen planologisch beleid voor landschap, zorgen voor ontwerp kwaliteit en borging van ruimtelijke basiskwaliteit.
- Provincies passen ruimtelijk beleid aan op grond van toeristisch recreatieve ontwikkelingen en behoeften.

In dit project werken drie landelijke koepels van recreatieve belangenorganisaties samen, de Stichting Wandelplatform-LAW, de Stichting Landelijk Fietsplatform en de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie. Het project wordt gefinancierd door ProRail en de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Verkeer en Waterstaat. Naast afgevaardigden van de genoemde partijen heeft ook de Fietsersbond zitting in de begeleidingscommissie van het project. Het project wordt uitgevoerd door de Stichting Wandelplatform-LAW, projectleider is ir. J.L.M. (Han) van der Voet, projectmedewerker ing. B. (Bas) Kippers.

Correspondentie-adres:

Stichting Wandelplatform-LAW
Postbus 846, 3800 AV Amersfoort
zoekadres: Berkenweg 30
tel. 033-4653660;
fax: 033-4654377
e-mail:
hanvandervoet@wandelnet.nl
bkippers@wandelnet.nl

b. Nota Mobiliteit

Na vaststelling van deze nota zullen Provincies en WGR-plusregio's binnen anderhalf jaar tot uitwerking in 'verkeers- en vervoersplannen' moeten komen. Expliciet wordt aangegeven dat daarbij gezorgd moet worden voor een netwerk van aantrekkelijke en veilige routes voor fietsers. Verwacht mag worden dat de blik zich hierbij zal richten op de totale 'verkeersluwe infrastructuur' om de samenhang in de daartoe behorende wegen en paden tot stand te brengen en te borgen (ruimtelijke basiskwaliteit).

Contacten in het kader van het project 'Recreatie & Overwegen' met gemeenten leren hoe nodig een brede integrale benadering, gericht op samenhang in het 'haarvatennet' van wegen- en padenstructuren is.

c. Nota Vitaal Platteland

In het verlengde van de nota hebben de Provincies zowel taken met betrekking tot de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Robuuste Verbindingszones en Ontsnippering, als met betrekking tot het realiseren van 'Stad-Land relaties', een Vitaal Platteland en de daarvoor benodigde verbrede plattelandsontwikkeling. De verschillende vormen van extensieve recreatie en uiteenlopende activiteiten in de dagelijkse woon- en leefomgeving zijn daar onlosmakelijk onderdeel van, inclusief de daarvoor benodigde samenhangen in wegen- en padenstelsels. Het gaat ook hier om borging en verbetering van de ruimtelijke basiskwaliteit.

d. Meerjarenprogramma Ontsnippering

Het geven van inhoud aan en uitvoeren van ontsnipperingsmaatregelen in brede integrale zin.

Niet alleen spelen de Provincies inhoudelijk een cruciale rol, maar tevens bij de uitvoering en instrumentatie. Dit als gevolg van samenvoeging en decentralisatie van investeringsbudgetten door het rijk (Landelijk Gebied en Verkeer en Vervoer).

Verzoek

Graag verzoeken wij U om te bevorderen dat voornoemde problematiek, al dan niet in het kader van het PVVP, de nodige aandacht krijgt en binnen uw Provincie gecoördineerd wordt aangepakt. Tot slot zouden wij als koepelorganisaties graag geïnformeerd worden over de wijze waarop met voornoemd verzoek wordt omgegaan. Graag zijn wij bereid tot nadere toelichting en medewerking.

Een soortgelijk schrijven hebben wij heden verzonden aan de overige Provincies. Een afschrift zenden wij ter informatie aan de hieronder genoemde instanties.

Hoogachtend namens de drie koepelorganisaties,

Ir. J.L.M. van der Voet
projectleider 'Recreatie & Overwegen'

Afschriften aan:

- Vaste kamercommissie Verkeer en Waterstaat
- Interprovinciaal Overleg (IPO)
- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- participanten in onze organisaties waaronder de ANWB